

IV. SPRAWOZDANIA I INFORMACJE

KONKURENCJA NA RYNKU GAZU. UWARUNKOWANIA PRAWNE

**Ogólnopolska Konferencja Naukowa
na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza
Poznań, 6-7 marca 2013 r.**

Ogólnopolska konferencja naukowa „Konkurencja na rynku gazu. Uwarunkowania prawne” została zorganizowana wspólnie przez Zakład Publicznego Prawa Gospodarczego Wydziału Prawa i Administracji UAM, Koło Naukowe Prawa Energetycznego i Regulacji Sektorowej WPIA UAM oraz Okręgową Izbę Radców Prawnych w Poznaniu. Obrady odbywały się w auli nowego budynku Wydziału Prawa i Administracji UAM (Collegium Iuridicum Novum) w Poznaniu w dniach 6-7 marca 2013 r. Podczas dwudniowych obrad wygłoszono 22 referaty, a w konferencji uczestniczyło ponad 350 osób. Relacje z konferencji prezentowały media ogólnokrajowe oraz lokalne.

Tematyka szeroko pojętego prawa energetycznego, w tym regulacje prawne dotyczące rynku gazu, są od lat przedmiotem badań prowadzonych w Zakładzie Publicznego Prawa Gospodarczego WPIA UAM. Pomysł zorganizowania konferencji naukowej poświęconej tej tematyce zrodził się w wyniku obserwacji prac legislacyjnych, których skutkiem mogą być przełomowe zmiany na rynku gazowym w Polsce. Kierunek tych zmian wyznacza dążenie do wprowadzenia konkurencji na rynku gazu, na którym w obecnej chwili jeden podmiot skupia prawie wszystkie funkcje gospodarcze i handlowe: import gazu z zagranicy, poszukiwanie i wydobywanie w kraju, a także dystrybucję i sprzedaż gazu do jego finalnych odbiorców. Udział konkurencyjnych sprzedawców na polskim rynku gazowym wynosi zaledwie około 3%. Zapowiadane przez rząd przełomowe zmiany, polegające na wprowadzeniu szeregu nowych rozwiązań prawnych otwierających dostęp do rynku gazowego alternatywnym dostawcom (w rezultacie umożliwienie konkurentom uzyskania w najbliższych latach od 30 do nawet 70% udziału w rynku sprzedaży gazu), co z kolei powinno wpłynąć na poprawę pozycji konsumentów na rynku gazu, wywołują potrzebę badań i dyskusji. Zagadnienie konkurencji na rynku gazu jest tym bardziej intrygujące, że oprócz promowania konkurencji i dbałości o interes konsumentów, celem prawa gazowego musi być także dbałość o bezpieczeństwo energetyczne państwa.

Struktura konferencji oparta została na założeniu, że złożone zagadnienia prawne powinny być analizowane z perspektywy nie tylko naukowej, lecz także z perspektywy organów administracji publicznej właściwych w sprawach energetyki oraz z perspektywy przedstawicieli biznesu (zwłaszcza przedsiębiorstw obecnych na rynku gazowym w charakterze dostawców bądź w charakterze odbiorców gazu) i w ten sposób powinna prowadzić do głębszych, wielowymiarowych rezultatów badawczych. Dlatego do udziału w konferencji zaproszono przedstawicieli wszystkich wymienionych wyżej środowisk.

O wysokiej randze konferencji świadczy fakt, że została ona objęta honorowym patronatem trzech ministrów: Gospodarki, Skarbu Państwa oraz Sprawiedliwości, a ponadto honorowym patronatem Prezesa Urzędu Regulacji oraz Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. W uroczystym otwarciu konferencji uczestniczył Rektor UAM prof. Bronisław Marciniak, a ponadto przedstawiciele administracji rządowej oraz władz samorządowych: Wojewoda Wielkopolski Piotr Florek, Starosta Poznański Jan Grabkowski oraz Sekretarz Miasta Poznania Stanisław Tamm. Z ramienia organizatorów w uroczystym otwarciu konferencji uczestniczyli: Dziekan WPIA UAM prof. Roman Budzinowski, Kierownik Zakładu Publicznego Prawa Gospodarczego prof. UAM Bożena Popowska oraz reprezentujący Okręgową Izbę Radców Prawnych w Poznaniu mec. Andrzej Pieścik. Konferencję rozpoczął przedstawiciel Ministra Gospodarki, Paweł Pikus z Departament Ropy i Gazu, który nakreślił zgromadzonym najważniejsze założenia przeprowadzanej reformy prawa gazowego.

Konferencja została podzielona na siedem kolejno po sobie następujących paneli, z których pięć zaplanowano w pierwszym, natomiast dwa – w drugim dniu konferencji. Tematyka poszczególnych

paneli została dobrana w taki sposób, aby każdy panel poświęcony był innemu ogniwu złożonego procesu wdrażania konkurencji na rynku gazu.

Panel pierwszy miał charakter wprowadzający, gdyż dominowały w nim pytania o założenia, cele i oczekiwane rezultaty przeprowadzanych zmian. Moderatorem obrad była prof. UAM dr hab. Bożena Popowska. W tej części konferencji Jarosław Krüger (Dyrektor Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Poznaniu) przedstawił wyniki opracowane przez Urząd ekspertyzy *Kierunki rozwoju ochrony konkurencji i konsumentów na rynku gazu w Polsce*. Kolejnym prelegentem był Ireneusz Łazor (Prezes Towarowej Giełdy Energii S.A. w Warszawie), który przybliżył dotychczasowe doświadczenia w zakresie handlu gazem na TGE i podzielił się z uczestnikami konferencji swymi przewidywaniami co do roli giełdy na dalszych etapach rozwoju rynku gazowego w Polsce. Następnie dwa referaty wygłosili przedstawiciele przedsiębiorstw, które występują na rynku w roli nabywców lub dostawców gazu. Oczekiwania co do wyników reformy rynku gazu z perspektywy nabywcy ponad 10% wolumenu tego surowca na polskim rynku przedstawił Piotr Szpakowski (Dyrektor Biura Zarządzania Ryzykiem Regulacyjnym w PKN ORLEN S.A.). Sektor dystrybucji gazu reprezentował natomiast Zdzisław Kowalski (Prezes Wielkopolskiej Spółki Gazownictwa w Poznaniu), który wygłosił referat *Rola i miejsce Operatora Systemu Dystrybucyjnego w zmieniającym się rynku gazu w Polsce*.

Podczas drugiego panelu, którego obradom przewodniczył prof. dr hab. Tadeusz Skoczny (UW), dyskutowano o regulacjach dotyczących podsektora handlu (a mówiąc językiem przepisów prawnych – obrotu) gazem. W czasie tej części konferencji wygłoszono trzy referaty. Doktor Tomasz Długosz (UJ) wygłosił referat *O pojęciu konkurencji w prawie energetycznym*, dr Jakub Pokrzywniak (UAM) przedstawił referat zatytułowany *Obrót gazem w punkcie wirtualnym – konstrukcja cywilnoprawna* i wreszcie Łukasz Pawłowski (Dyrektor Pionu Sprzedaży w Departamencie Handlu ENEA S.A. w Poznaniu) omówił zagadnienia handlu gazem na zliberalizowanym rynku z perspektywy Grupy Kapitałowej ENEA.

Trzeci panel nosił tytuł *Konkurencja na rynku a krajowe źródła gazu*. W tej części konferencji chodziło przede wszystkim o odpowiedź na pytanie o możliwość dywersyfikacji źródeł gazu dla Polski i umożliwienie rozwoju konkurencji w oparciu o równoprawny dostęp do jego nowych źródeł. Profesor dr hab. Anna Walaszek-Pyziół (UJ) omówiła zagadnienie stosowania *Klauzuli take or pay w kontraktach gazowych*, a mec. Tomasz Chmal (Instytut Sobieskiego w Warszawie) wygłosił referat zatytułowany *Aspekty prawne poszukiwania, rozpoznawania i wydobywania gazu w Polsce*. Moderatorem dyskusji, która rozgorzała po wygłoszeniu tych dwóch referatów, był prof. UAM dr hab. Eryk Kosiński.

W części popołudniowej odbyły się jeszcze dwa panele. Panel czwarty był szczególnie rozbudowany, dotyczył relacji pomiędzy prawem energetycznym a prawem ochrony konkurencji (zwłaszcza zawiłych relacji pomiędzy kompetencjami Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki a kompetencjami Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów). W tej części konferencji wygłoszono aż cztery referaty, a prof. dr hab. Anna Walaszek-Pyziół (UJ) wystąpiła w roli w moderatora dyskusji.

Pierwszy referat, *Nowe prawo gazowe a problemy ryzyka regulacyjnego i pewności obrotu*, wygłosił dr Jerzy Baehr (Kancelaria Wierciński Kwieciński Baehr); wyraził w nim obawy co do zgodności proponowanych rozwiązań z zasadą pewności prawa i poszanowania zawartych do tej pory umów. W wyraźnej opozycji do tez prezentowanych przez dra Baehra były tezy referatu *Rola organu regulacyjnego na konkurencyjnym rynku gazu ziemnego*, wygłoszonego przez dra Mariusza Sworę (UJ). Kolejny referat przedstawił dr Wojciech Dorabalski (Departament Analiz Rynku w UOKiK), który omówił *Rolę organu ochrony konkurencji na zliberalizowanym rynku gazu ziemnego*. Próby wyznaczenia linii demarkacyjnej pomiędzy kompetencjami Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki a kompetencjami Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów podjął się dr Piotr Lissoń (UAM) w referacie *Regulacja rynku gazu jako działanie wspólne organu regulacyjnego oraz innych organów administracji*.

Na zakończenie pierwszego dnia obrad, podczas panelu zatytułowanego *Konkurencyjny dostęp do infrastruktury gazowej*, przedstawiono jeszcze dwa referaty. Pierwszy z nich ukazał *Funkcje terminala LNG w Świnoujściu*, a wygłosił go przedstawiciel spółki Polskie LNG S.A. Tadeusz Tański (Kierownik Biura Rozwoju Funkcjonalności Terminala LNG). Drugim prelegentem był dr Michał Będkowski-Koziół (UKSW), który przedstawił referat *Dostęp stron trzecich do infrastruktury gazowej – stan aktualny i projektowane zmiany*.

Obrady w drugim dniu konferencji skupiły się w dwóch panelach. Panel szósty – przyjmując jednolitą numerację paneli w obu dniach konferencji – dotyczył zarówno zagadnień infrastruktury

turalnych, jak i szerszego problemu liberalizacji rynku gazu w perspektywie europejskiej. Andrzej Grzyb (poseł do Parlamentu Europejskiego) wygłosił referat *Niekonwencjonalny gaz w Europie – debata o kształcie przyszłych regulacji prawnych*. Z kolei prof. dr hab. Andrzej Szablewski (Politechnika Łódzka) omówił brytyjskie doświadczenia w zakresie liberalizacji rynku gazu w referacie *Kluczowa rola regulacji prokonkurencyjnej na rynku gazu*. Kolejny referat dotyczył *Roli infrastruktury magazynowej w procesie liberalizacji rynku gazu w Polsce*, a wygłosił go mec. Krzysztof Łyszyk (Kancelaria KKŁW w Warszawie). Z kolei dr Maciej Kruś (UAM) omówił *Kwestię ustanowienia szczególnych przepisów w zakresie rozbudowy sieci gazowych*. Ta część konferencji miała aż dwóch moderatorów prof. UAM dra hab. Marka Szewczyka oraz prof. UAM dra hab. Krystiana Ziemskiego.

Podczas panelu siódmego – odnoszącego się do zagadnień polityki energetycznej państwa, połączonego z podsumowaniem konferencji – wygłoszono dwa referaty, które przedstawili radcowie prawni. Mecenas Anna Romejko-Borkowska (Kancelaria SWS w Poznaniu) wygłosiła referat *Instytucja zmiany sprzedawcy gazu jako przejaw liberalizacji rynku gazu – uwarunkowania prawne*, a mec. Wojciech Bigaj (Kancelaria GWJ w Poznaniu) omówił *Mały Trójkąt Energetyczny jako instrument liberalizacji rynku gazu*.

Organizatorzy przyjęli założenie, że celem konferencji musi być uzyskanie ściśle określonych rezultatów w postaci opracowań naukowych. Dlatego, po pierwsze, tezy prezentowane podczas wygłaszanych referatów oraz towarzysząca im dyskusja będą stanowiły podstawę opracowania, do udziału w którym zaproszono wszystkich prelegentów uczestniczących w konferencji. Po drugie, konkluzjom konferencji zostanie nadana forma dokumentu, który zawierać będzie tezy odnoszące się do polityki energetycznej państwa w sektorze gazowym. Dokument ten, mający charakter rekomendacji naukowej, zostanie przekazany Ministerstwu Gospodarki, które obecnie opracowuje Politykę energetyczną Polski na lata 2013-2017.

Piotr Lissoń
piotr.lisson@amu.edu.pl

Copyright of Journal of Law, Economics and Sociology is the property of Faculty of Law and Administration of Adam Mickiewicz University in Poznan and its content may not be copied or emailed to multiple sites or posted to a listserv without the copyright holder's express written permission. However, users may print, download, or email articles for individual use.

Właścicielem praw autorskich do „Ruchu Prawniczego, Ekonomicznego i Socjologicznego” jest Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Zawartość czasopisma nie może być kopiowana, przesyłana do innych stron internetowych bądź zamieszczana na blogach bez pisemnej zgody wydawcy. Niemniej artykuły można drukować, kopiować lub przysyłać w formie elektronicznej na własny użytek.